

2006-06-12

PERSCOMMUNIQUÉ

Een nieuwe nationale consumptieprijsindex en tien jaar HICP

(Artikel gepubliceerd in het Economisch Tijdschrift van het 2de kwartaal 2006)

Naar aanleiding van de invoering van een nieuwe nationale consumptieprijsindex (NCPI) in België, begin 2006, en van het – weldra - tienjarige bestaan van de geharmoniseerde consumptieprijsindex (HICP) op Europees vlak, verschaft dit artikel voor beide indices een terugblik op de recente veranderingen in de methodologie. Deze veranderingen zijn allesbehalve onbeduidend en volkomen relevant vanuit economisch oogpunt, gelet op de cruciale rol die zowel de HICP als de NCPI vervullen. De HICP wordt immers rechtstreeks aangewend bij de kwantitatieve bepaling van de prijsstabiliteit in het eurogebied, die een centraal element is in de monetaire-beleidsstrategie van het Eurosysteem. De NCPI en de variëteit ervan die « gezondheidsindex » wordt genoemd, gelden in België als referentie voor de indexering van de lonen, de sociale uitkeringen, de huurgelden, enz.

Door de herziening van de korf en de gewichten van de NCPI maakte de hervorming van 2006 een einde aan de aanzienlijke veroudering van de index. Het verlies aan representativiteit van de index was immers overduidelijk geworden in de loop van de jaren 2004-2005, en was niet neutraal in termen van inflatie. Voor die periode bedroegen de verschillen tussen de volgens de NCPI gemeten inflatie en de op basis van de HICP gemeten inflatie ongeveer 0,25 procentpunt per jaar. Dankzij de hervorming zou het verschil tussen de NCPI en de HICP vanaf 2007 aanzienlijk moeten verkleinen. In 2006 zullen de invoeringsmodaliteiten van de nieuwe NCPI evenwel een significant neerwaarts effect sorteren op de aan de hand van deze index gemeten inflatie en op het verloop van de gezondheidsindex. Derhalve mag worden gesteld dat het gedeelte van de in 2004 en 2005 toegekende indexeringen dat is toe te schrijven aan de veroudering van de index, in de loop van 2006 zal worden gecompenseerd.

Van de nieuwigheden die de hervorming met zich brengt, vormt de invoering van de tweejaarlijkse minihervormingen een belangrijke stap vooruit met het oog op een verbetering van de actualisering van de NCPI en het behoud van zijn representativiteit. De grotere flexibiliteit van de HICP en het feit dat deze index efficiënter is inzake aanpassing wegens kwaliteitsveranderingen, maken evenwel dat hij nog steeds nauwkeuriger is.

Ondanks de geboekte vooruitgang blijven er nog een aantal uitdagingen, zowel voor de HICP als voor de NCPI. De belangrijkste uitdagingen op Europees niveau zijn ongetwijfeld de verwerking van de kosten van door de eigenaars bewoonde huizen, alsook de harmonisering en veralgemening van de aanpassingen wegens kwaliteitsveranderingen. A fortiori gelden die uitdagingen eveneens voor de Belgische HICP en nog meer voor de NCPI, waarin auto's momenteel het enige product zijn waarvoor aanpassingen wegens kwaliteitsveranderingen plaatsvinden. Andere belangrijke uitdagingen, die meer specifiek verband houden met België, zijn de actualisering van de gegevens van de kleinhandelsstructuur (de momenteel gehanteerde versie dateert immers van 1995) en de veralgemening tot een groter aantal producten van de elementaire aggregatie aan de hand van het meetkundige gemiddelde. In beide gevallen zouden de HICP en de NCPI beter de substitutie-effecten tussen verkooppunten en tussen producten weerspiegelen.

Het feit dat het belangrijk is te beschikken over een inflatiemaatstaf van hoge kwaliteit maakt het noodzakelijk voldoende middelen vrij te maken om de consumptieprijsindex op te stellen en aanhoudend te verbeteren. Het ideaal erin bestaat de veroudering van de index te vermijden, zodat achteraf geen ingrijpende correcties hoeven te gebeuren. Deze kunnen immers de geloofwaardigheid van de consumptieprijsindex bij het grote publiek in het gedrang brengen. Dit geeft nogmaals aan hoe belangrijk het is permanent te waken over de kwaliteit en de representativiteit van de inflatiemaatstaf.